

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2020 m. gegužės 6 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus, Ramūno Gadliausko (pranešėjas) ir Arūno Sutkevičiaus (kolegijos pirmininkas), teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Grantą Artūrą Gochino (Grant Arthur Gochin) atskirąjį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2020 m. kovo 17 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjo Grantą Artūrą Gochino skundą atsakovui Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui dėl pažymos pakeitimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas Grantas Artūras Gochinas (Grant Arthur Gochin) kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą su skundu, prašydamas panaikinti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau – ir Centras) 2019 m. gruodžio 17 d. pažymą dėl Jono Noreikos veiklos antinacistiniame pogrindyje (toliau – ir Pažymą).

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2020 m. kovo 17 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo skundą Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu.

Pirmosios instancijos teismas, sprenddamas pareiškėjo skundo priėmimo klausimą, atsižvelgė į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, pagal kurią viešojo administravimo subjekto surašytas dokumentas, kuriame nėra viešojo administravimo subjekto patvarkymų (įpareigojimų asmeniui), negali būti bylos nagrinėjimo dalyku, o byla, kurioje yra ginčijamas toks dokumentas, nenagrinėtina teismų (žr., pvz., 2011 m. kovo 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁶²-180/2011, 2012 m. gegužės 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸⁵⁸-336/2012 ir kt.)

Teismas iš skundžiamos Pažymos turinio nustatė, kad Centras 2019 m. gruodžio 17 d. parengė pažymą, kurioje išdėstė Centrui žinomus faktus apie Jono Noreikos veiklą antinacistiniame pogrindyje. Teismas vertino, kad skundžiama Pažyma iš esmės yra informacinio, o ne sprendžiamojo pobūdžio dokumentas. Teismas pažymėjo, kad skundo priėmimo stadijoje akivaizdžiai matyti, jog Pažyma pareiškėjui nesukelia teisinių pasekmių, nelemia jo materialųjų teisių ir pareigų, Pažymoje nesuforuototos pareiškėjui privalomos elgesio taisyklės, joje tik pateikta informacija apie tam tikro laikotarpio Jono Noreikos gyvenimo faktus. Skundžiama Pažyma nėra išsprendžiamas klausimas dėl teisių ar pareigų pareiškėjui, joje yra suteikiama informacija be privalomo pobūdžio patvarkymų. Teismas atkreipė dėmesį, kad ši Pažyma yra skirta plačiam visuomenės ratui, joje nenurodytas konkretus asmuo ar įstaiga, kuriai ji parengta, taip pat nenurodyta apskundimo tvarka. Įvertinęs

nustatytas aplinkybes, teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kaip nepriskirtiną administracinių teismų kompetencijai (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.).

III.

Pareiškėjas padavė atskirąjį skundą, kuriame prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2020 m. kovo 17 d. nutartį ir išspręsti pareiškėjo skundo priėmimo klausimą.

Pareiškėjas nesutinka su teismo išvada, kad skundžiama Pažyma yra informacinio pobūdžio, nesukelianti jam teisinių pasekmių. Pareiškėjo teigimu, teismas neatsižvelgė į tai, kad atsakovas pagal Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro įstatymą yra mokslinio-švietėjiško pobūdžio įstaiga, ji nerengia ir nepriima sprendžiamojo-įpareigojančiojo pobūdžio aktų. Centras rengia oficialią mokslinę informaciją visuomenei apie Lietuvos gyventojų genocidą ir rezistenciją.

Pareiškėjo nuomone, šiuo atveju Centro parengta informacija dėl Jono Noreikos ir kitų asmenų nėra moksliška, ji yra klaidinanti ir žeminanti Holokausto aukų atminimą. Pareiškėjas pastebi, kad vadovaujantis teismo padarytomis išvadomis nei pareiškėjas, nei kuris kitas asmuo (Lietuvos pilietis) neturi teisės skusti Centro rengiamų ir publikuojamų istorinių pažymų, nes jose yra pateikta tik oficiali informacija visuomenei. Pareiškėjo nuomone, jis turi pagrindą reikalauti, kad Centras panaikintų istorinę pažymą, nes ji daro jam žalą, žemindama pareiškėjo žuvusių artimųjų atminimą ir išaukštinama Joną Noreiką kaip žydų gelbėjimo tinklo vadą ir iniciatorių.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Pareiškėjas padavė atskirąjį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2020 m. kovo 17 d. nutarties, kuria teismas atsisakė priimti jo skundą ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu.

Teisėjų kolegija pirmiausia pažymi, kad teisė kreiptis į teismą, įtvirtinta ABTĮ 5 straipsnio 1 dalyje, gali būti įgyvendinta tik įstatymų nustatyta tvarka, t. y. laikantis įstatymuose (šiuo atveju – ABTĮ) nurodytų kreipimosi į teismą sąlygų. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalyje yra nurodytas sąrašas atvejų, kuriems esant teismas atsisako priimti skundą. Jei teismas, prieš priimdamas skundą nustato esant bent vieną iš šių atvejų, motyvuota nutartimi privalo atsisakyti priimti skundą. Vienas iš tokių atvejų – jeigu skundas nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.).

Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką tuo atveju, kai skundo priėmimo nagrinėti stadijoje akivaizdu, kad skundžiamas aktas ar veiksmas, jokių teisinių pasekmių nesukelia, kad jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, skundą galima atsisakyti priimti nagrinėti, o skundą priėmus nagrinėti, administracinę bylą nutraukti kaip nepriskirtiną administraciniams teismams, kadangi, nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių negalinčių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir skundo tenkinimo atveju, asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis (žr., pvz., 2010 m. balandžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸²²-172/2010; 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴³-560/2010 ir kt.).

Pastebėtina, kad pagal bendrą principą, administracinis teismas skundo priėmimo stadijoje negali vertinti, ar asmens teisės iš tikrųjų yra pažeistos, ir negali atsisakyti priimti skundą, konstatavęs, kad asmens teisės nėra pažeistos. Išimtyms iš šio bendro principo gali būti siejamos su tam tikrais akivaizdumo kriterijais, kai skundo priėmimo stadijoje nekyla jokia pagrįsta abejonė, jog skundo dalykas nepriskirtinas administracinių teismų kompetencijai. Tačiau tokie išimtiniai atvejai turi būti ypač argumentuotai nurodomi (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. balandžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-410-438/2016, 2016 m. gruodžio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-738-143/2016, 2017 m. vasario 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-186-822/2017).

Teisėjų kolegija, įvertinusi pareiškėjo skundo ir atskirojo skundo argumentus bei pareiškėjo norimos apskųsti Pažymos turinį, sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad minėta Centro Pažyma, kurioje nėra viešojo administravimo subjekto patvarkymų (įpareigojimų pareiškėjui), yra tik informacinio pobūdžio dokumentas, pats savaime nesukeliantis pareiškėjui kokių nors teisinių pasekmių, todėl ji nelaikytina ABTĮ nustatyta tvarka skundžiamu administraciniu aktu. Nors pareiškėjas tiek skunduose pirmosios instancijos teismui, tiek atskirajame skunde tvirtina, kad Pažyma yra klaidinanti ir žeminanti Holokausto aukų atminimą, minėti argumentai nesudaro pagrindo išvadai, jog skundžiama Pažyma buvo sukurtas naujas individualus administracinis aktas, sukeliantis pareiškėjui teisinės pasekmes.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2020 m. balandžio 1 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-1768-624/2020, vertindamas pareiškėjo reikalavimą panaikinti Centro 2018 m. liepos 18 d. raštą Nr. 14R-52 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame Centras pateikė poziciją dėl Jono Noreikos veiklos Žemaitijoje ir jo galimos įtakos žydų masinėse žudynėse, konstatavo, jog pareiškėjo 2018 m. birželio 15 d. kreipimasis į Centrą, kuriame nedviprasmiškai prašoma pakeisti Centro parengtą dokumentą – „Istorinę išvadą dėl Jono Noreikos veiklos II pasaulinio karo metais“, nėra susijęs su Centro veikla, priskiriama viešajam administravimui, nelaikytinas nei skundu, nei prašymu Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo prasme, todėl reikalavimas dėl Centro 2018 m. liepos 18 d. rašto Nr. 14R-52, kuriuo atsakyta į pareiškėjo 2018 m. birželio 15 d. kreipimąsi, panaikinimo nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka.

Teisėjų kolegijos nuomone, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išvados, suformuotos 2020 m. balandžio 1 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-1768-624/2020, yra aktualios šioje nagrinėjamoje byloje. Centras, kaip valstybės įstaiga, vykdo veiklą, tiek priskiriamą viešajam administravimui (laisvės kovotojų ir genocido aukų teisinio statuso pripažinimas ir jų rūpyba), tiek ir nepriskiriamą viešajam administravimui (pavyzdžiui, apibrėžtų sričių ir laikotarpių tyrimas). Pareiškėjas šioje byloje siekia iš esmės tapačių teisinių pasekmių kaip ir administracinėje byloje Nr. eA-1768-624/2020, t. y. Centro išvados dėl Jono Noreikos veiklos antinacistiniame pogrindyje pakeitimo. Taigi įvertinus byloje nustatytas aplinkybes ir suformuotą teismų praktiką, nėra pagrindo šioje nagrinėjamoje byloje Centro 2019 m. gruodžio 17 d. pažymą dėl Jono Noreikos veiklos antinacistiniame pogrindyje vertinti kaip individualų administracinį aktą Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo prasme.

Apibendrindama išdėstytas aplinkybes ir padarytas išvadas, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas priėmė teisėtą ir pagrįstą nutartį, kurią naikinti atskirajame skunde išdėstytais argumentais nėra teisinio pagrindo. Dėl nurodytų priežasčių skundžiama pirmosios instancijos teismo 2020 m. kovo 17 d. nutartis paliekama nepakeista, o pareiškėjo atskiras skundas atmetamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjos Grantos Artūro Gochino (Grant Arthur Gochin) atskirąjį skundą atmesti.
Vilniaus apygardos administracinio teismo 2020 m. kovo 17 d. nutartį palikti nepakeistą.
Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Ramūnas Gadliauskas

Arūnas Sutkevičius